

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
"СЕВЕРОЗАПАДНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ"**

ПРОГРАМА

**ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА АКАЦИЕВИ НАСАЖДЕНИЯ И
НАСАЖДЕНИЯ ОТ ДРУГИ МЕДОНОСНИ ВИДОВЕ**

ВЪВЕДЕНИЕ

Горите като прародина на медоносната пчела създават най-благоприятна екологична среда за съществуването и развитието на пчелните семейства, тъй като те им осигуряват от ранна пролет до късна есен цветен прашец и нектар. Освен това разнообразният релеф и изложение водят до удължаване периода на цъфтежа на горските медоносни растения в България, а почвеното и атмосферното овлажняване - до по-интензивно нектароотделяне на цветовете в сравнение с растенията, които се намират на открити места извън горските масиви.

Пчелите извършват около 80% от опрашването на всички растения. За пчеларството имат стойност тези от тях, които отделят нектар – достъпен за пчелите и в достатъчно големи количества. Сред медоносните растения има и много лечебни. Събраният от тях нектар придава на меда целебни свойства. Пчеларството е осъществявана от човека дейност от древността, а медът е един от малкото естествени хранителни продукти, които не се развалят и са вечно трайни и годни за консумация.

По-значимите за пчеларството дървесни видове разпространени в България са: Бяла акация (*Robinia pseudoacacia*), Бреза (*Betula*), Върби (*Salix*), Липи (*Tilia*), Офика (*Sorbus aucuparia*), Явори (*Acer*), Елша (*Alnus Mill*), Конски кестен (*Aesculus hippocastanum*) и др. В териториалния обхват на Северозападно държавно предприятие ДП гр. Враца най-широко разпространение имат и са стопанско значими за пчеларството насажденията от акация и липи.

КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА АКАЦИЕВИТЕ И ОТ ДРУГИ МЕДОНОСНИ ВИДОВЕ НАСАЖДЕНИЯ

Общата площ на насажденията и културите от акация или с преобладаващ вид акация в обхвата на СЗДП е 13248.9 ха по данни от горскостопанските планове на териториалните поделения. Предвид физиологията и екологичните изисквания на акацията, тя е използвана във времето назад основно за залесяване на ерозирани месторастения, за усвояване на нископродуктивни земи на стръмни и много стръмни терени и на бедни и много бедни месторастения. В по-малък обем са залесяванията на равни и полегати терени с пълна почвоподготовка за създаване на интензивни култури за производство на дървесина или с научни цели. Способността за естествено семенно и издънково възобновяване на вида помага за агресивно заемане и на съседни територии.

Другият значим като териториално разпространение вид е Сребролистната липа (*Tilia argentea*). Площите са заети от чисти и с преобладаващо участие на липата семенни естествени или изкуствено създадени култури и издънкови насаждения. Предвид много доброто им естествено възобновяване (семенно и издънково), в тях лесовъдските намеси напред във времето ще са изпълнение на предвидените в горскостопанските планове насоки на стопанисване – отгледни и възобновителни сечи като лесовъдски системи за стопанисване.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НАСАЖДЕНИЯ ОТ АКАЦИЯ

Организация и планиране:

За изпълнение на възстановителните и опазващи дейности, преди започване на работа следва да се предприемат и конкретни, и комплексни предварителни мерки за постигане на заложените цели. Те са следните:

- Оценка състоянието на насаждението и необходимостта и целесъобразността от планиране и осъществяване на възстановителни дейности;
- Определяне на фондовите граници, собствеността на територията и нейните размери;
- Определяне на типа на местообитанието съгласно „Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България“
- Определяне на целите, които се преследват, методите и начините за тяхното постигане;
- Установяване на статута на територията и режимите за нейното управление

Голяма част от насажденията са включени в защитени територии и зони от националната екологична мрежа Натура 2000. Териториалните поделения ДЛС Витиня, ДГС Говежда и ДГС Берковица са сертифицирани по FSC стандарт. В стопанствата не се разработват програми за възстановяване на акациевите насаждения, поради ограниченията в критериите, а именно: инвазивните прояви трябва да бъдат контролирани, неместни видове не се ползват за залесяване, разработват се и се прилагат програми за премахване или ограничаване развитието на неместни инвазивни видове. Раздробената собственост допълнително довежда до изключителни проблеми при извършване на каквито и да било дейности по възстановяване и укрепване на териториите на тези насаждения.

- Определяне на начините за възстановяване – по естествен или изкуствен начин или комбинация от двата;

Възстановяване по естествен начин:

За постигане на резултати в тази насока е необходимо да се изпълнят следните отделни или комплексни дейности:

- Създаване на условия за естествено възобновяване – разрохкване в участъци без наличие на растителност;
- Ограничаване на пашата – чрез забрана, ограждане, прилагане на репеленти и др.
- Регулиране на състава във възобновени участъци с премахване на нежелани видове чрез изрязване или пречупване на височина 30–100 cm.

Възстановяване чрез залесяване и подпомагане:

- Изготвяне на технологичен план за залесяване (при възстановяване чрез залесяване)
- Изготвяне на технологична схема (при възстановяване чрез естествено възобновяване или смесено с изкуствено) - в нея се посочват методите, сезоните и сроковете за извършване на специфичните дейности;
- Изготвяне на спецификации за възлагане на дейностите и количествено–стойностни сметки и др.;

За възстановяване на насаждения в лошо състояние, след трета ротация, кривостъблени, от IV и V бонитет, на среднобогати и богати месторастения се предвижда залесяване след пълна почвоподготовка, или за предпочитане частична – ръчна или механизирана. За залесяване ще се използват семенищни фиданки, 300-500 бр./ха. Целесъобразно е и подпомагане в отделни части от площта след частична почвоподготовка.

В приложената таблица са дадени планираните дейности по възстановяване на акациевите насаждения по години за периода 2020 – 2024 г. по териториални поделения.

СЗДП ДП гр. Враца ПРОГРАМА за възстановяване на акациеве насаждения и насаждения от други медоносни видове за периода 2020 - 2024 г.

№	тп дгс/длс	дейности в дка	2020 г.		2021 г.		2022 г.		2023 г.		2024 г.		всичко	Стойност
			пролет	есен	пролет	есен	пролет	есен	пролет	есен	пролет	есен		
1	Белоградчик	почвоподготовка		2	19					11			32	14300
		залесяване		2	19					11			32	
2	Видин	почвоподготовка		17	30		28			22		28	125	32040
		залесяване			17		30		28		22		97	
3	Враца	почвоподготовка			40		10						50	73600
		залесяване					40		10				50	
		подпомагане въз.	71	28					37		100		236	
4	Лом	почвоподготовка	38										38	18640
		залесяване	38										38	
5	Мездра	почвоподготовка								14		41	55	36000
		залесяване									14		14	
		подпомагане въз.	31		28				29				88	
6	Оряхово	почвоподготовка				21						28	49	111000
		залесяване				21						28	49	
		подпомагане въз.		60	50		27	40		99		45	321	
7	Чипровци	почвоподготовка								7			7	2500
		залесяване									7		7	
8	Миджур	почвоподготовка			31								31	15000
		залесяване			31								31	
9	Ловеч	почвоподготовка			30								30	13500
		залесяване			30								30	
10	Никопол	почвоподготовка		21		6		13		18		136	194	67900
		залесяване		21		6		13		18		136	194	
11	Плевен	почвоподготовка		40		40		40		40		40	200	79000
		залесяване		40		40		40		40		40	200	
12	Троян	почвоподготовка	8		17								25	11500
		залесяване	8		17								25	
13	Своге	почвоподготовка		10				11		8			29	12000
		залесяване			10				11		8		29	
СЗДП		почвоподготовка	46	90	97	137	0	102	11	109	0	273	865	486980
		залесяване	46	63	105	86	70	53	49	69	51	204	796	
		подпомагане въз.	102	88	78	0	27	40	66	99	100	45	645	

Стойностите на предвидените дейности са приблизителни на база трудови норми и достигнати цени по дейности към настоящия момент и са различни в поделенията в зависимост от предвидената почвоподготовка – пълна механизирана, частична механизирана или опростена. Цените ще се коригират ежегодно със спецификациите за възлагане на дейностите и количествено–стойностните сметки.

В териториалните поделения ДГС Монтана, ДГС Лесидрен, ДГС Борима, ДГС Черни Осъм, ДГС Годеч, ДГС Ботевград и ДЛС Русалка-Априлци горските територии държавна собственост заети с акация са незначителни по площ или са стръмни, на много бедни ерозиранни месторастения, в които намесите се свеждат до подържане на естествената растителност чрез дейности за подмладяване.

Площта на териториите заети с акация в обхвата на СЗДП ДП гр. Враца са се увеличили с 360 дка през последните няколко години след залесяване на голини с акация и естествено възобновяване в площи след изведени санитарни или принудителни сечи с интензивност 100%, основно в съхнещи иглолистни култури.

Управление на възстановените насаждения:

Успехът на проведените възстановителни дейности е зависим от правилното им стопанисване и управление на процесите, които пряко или косвено влияят върху тяхното състояние и опазване. В тази връзка е необходимо провеждането на целенасочени и навременни действия в следните насоки:

1. Полагане на грижи за възстановените по естествен начин местообитания или участъци от тях чрез:

- периодично отглеждане на младите насаждения чрез регулиране на състава в желаната насока, в т.ч. осветления в липови насаждения на площ 57 дка на територията на ДГС Борима.

- подпомагане на възобновяването или залесяване в невъзобновените участъци;

- предприемане на мерки срещу пашата;

2. Полагане на грижи за възстановените по изкуствен начин участъци от тях чрез:

- дву– или трикратно отглеждане на културите до третата година от създаването им чрез окопаване около фиданките (площадки 40x40 cm), окосяване на междуредията;

- премахване на издънкова и инвазивна растителност, която конкурира растежа на залесените фиданки;

- запазване и толериране на появили се семенни и издънкови фиданки от други основни видове за месторастенето и региона;

- предприемане на мерки срещу паша на животни чрез ограждане, прилагане на репеленти, и др.;

- провеждане на отгледни сечи (осветления) до склопяване на културите.